

KOSMO

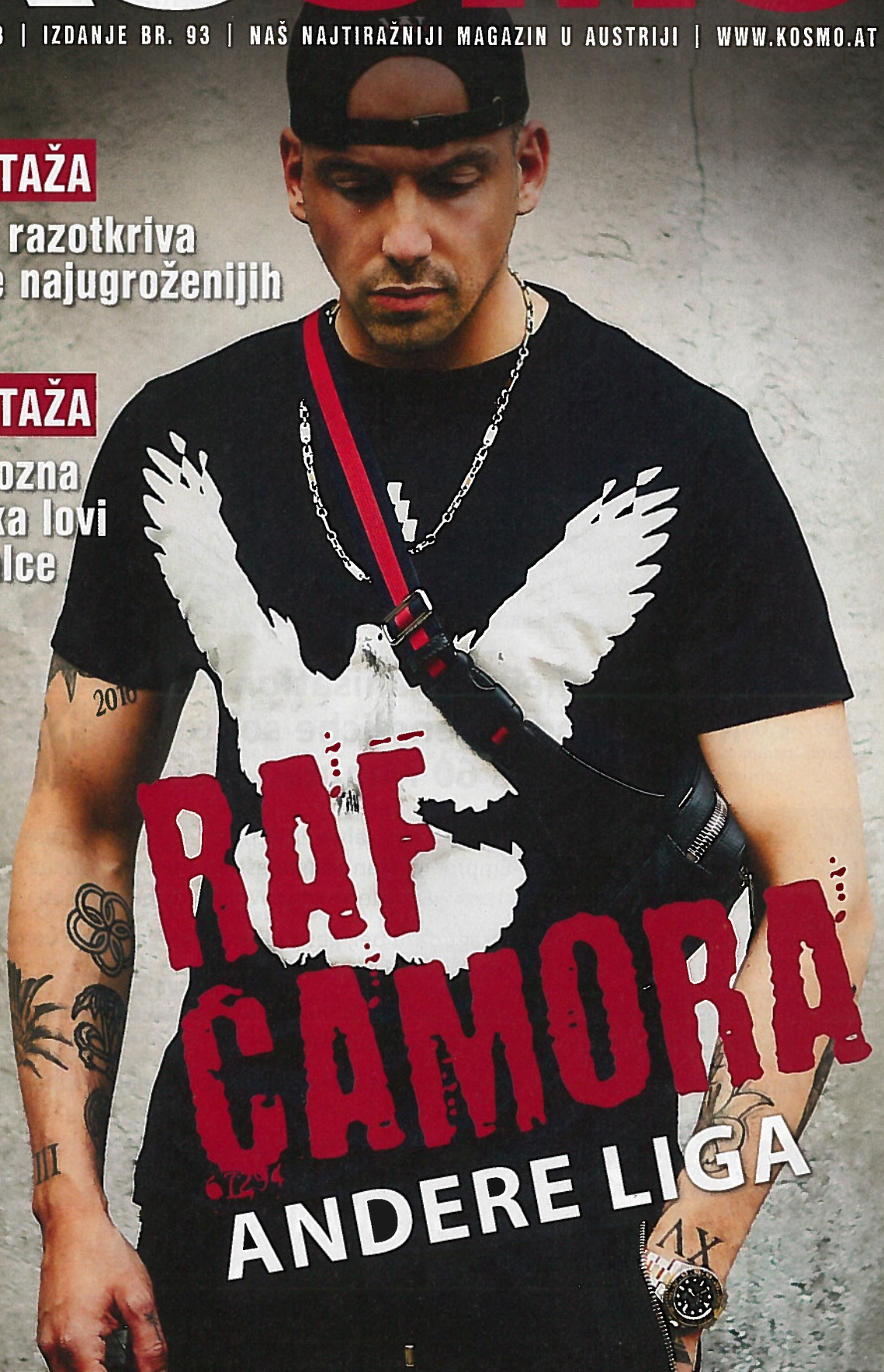
05/2018 | IZDANJE BR. 93 | NAŠ NAJTIRAŽNIJI MAGAZIN U AUSTRIJI | WWW.KOSMO.AT

REPORTAŽA

KOSMO razotkriva
sudbine najugroženijih

REPORTAŽA

Misteriozna
balkanka lovi
kriminalce

OTKRIĆE. Priv.-Doz. Mag. Dr. Mihailo Popović, istoričar srpskog porekla, rođen u Austriji, pokrenuo je projekat koji ima za cilj da na jednom mestu obuhvati sve najvažnije, istorijske tragove Srba u Beču. Služeći se inovativnim, tehnološkim metodama, istorija bečkih Srba biće uskoro digitalizovana.

PIŠE: Dušica Pavlović

U potrazi za bečkim Srbima

KOSMO: Kako ste došli na ideju za ovaj projekat i o čemu se radi?

Mihailo Popović: Ideja za projekat je nastala tokom mog rada na Univerzitetu u Beču, jer na svojim predavanjima uvek imam dosta studenata koji dolaze iz zemalja bivše Jugoslavije i uvek se trudim da dobijem uvid u njihove kvalifikacije, znanje jezika, želje za izučavanjem određenih oblasti itd. Onda razmatram da li se njihova interesovanja poklapaju sa mojim oblastima istraživanja kako bih zajedno sa njima mogao da radim na određenim projektima. Ovaj projekat je upravo jedan od tih primera i na njemu radim sa svojim studentskim saradnikom, Zlatanom Stojadinovićem. Inače, konkurs za projekat je raspisan od strane Magistrata za kulturu, sa ciljem da se prijave teme relevantne za Beč. Jako sam zahvalan što je MA 7 odobrio projekat, jer se to, iako je tema vezana za Beč, ne podrazumeva imajući u vidu da je u fokusu samo srpsko, a ne celokupno stanovništvo.

Koji su glavni ciljevi Vašeg istraživanja?
Za početak smo hteli da se fokusiramo na pravoslavne Srbe. To znači da se u istraživanju ne radi o istoriji celokupnog pravoslavlja u Beču, već o Srbima u Beču tj. bečkim Srbima u periodu od 1741. do 1918. Glavni cilj nam je da otkrijemo i zabeležimo njihove tragove. Kroz projekat želimo da pokažemo da zajednička istorija Beča tj. Austrije i Srba nije počela tek dolaskom gastarbajtera, već da traje mnogo duže. Mnogi zaboravljaju ili ne znaju da je veliki broj južnih Slovena živeo u bivšoj monarhiji. Sve u svemu, cilj

projekta je da uđemo u trag Srbima koji su živeli u Beču u 19. veku.

Na koji način otkrivате tragove bečkih Srba? Kojim metodama se služite?

U okviru svojih istraživanja srednjeg veka, zajedno sa kolegama programerima razvio sam jednu bazu podataka. Ova baza može da obuhvata podatke o ljudima, događajima, mestima i izvorima koje ćemo međusobno. Većinu podataka koje ćemo ubaciti u bazu, tražimo u različitim arhivama poput Bečkog gradskog i pokrajinskog arhiva, Arhiva Republike Austrije itd. Podaci iz baze će biti pristupačni korisnicima preko Geoportala, na internetu.

Koje informacije možemo dobiti o Srbima u Beču preko portala?

U okviru ovog projekta nismo hteli da izradujemo dugačke biografije Srba, već da isaknemo njihovu povezanost sa Bečom – kada su došli u Beč, šta su ovdje radili, šta su studirali, gde su komponovali ili slikali i, pre svega, gde su živeli. Osim toga, portal će sadržati i slike fasada zgrada tj. kuća u kojima su određene ličnosti živjele. Kada istražimo adrese, idemo da uslikamo zgrade sa spoljašnje strane ukoliko one i dalje postoje. Na taj način će svi koji dođu u Beč i interesuju se za istoriju Srba, moći da obidu sve objekte vezane za određene ličnosti, iako spomen-ploče ili spomenici više ne postoje.

Zašto ste baš izabrali period od 1741. do 1918? Zbog čega je on značajan za istoriju bečkih Srba?

Jedan od razloga je taj što je bogatstvo izvora o Srbima u Beču u tom periodu najveće. Osim toga, to je jedna interesantna faza, jer se 1860. godine osnovala Crkva Svetog Save u Beču, a 1893. i crkva u današnjem trećem bečirku. Period pre toga, od 1800. do 1850. godine obeležen je simbiozom pravoslavnih Srba i pravoslavnih Grka tj. tada su se dva dokumenta pravoslavnih Srba beležila i vodila u grčkim crkvama (Sveti Đorđe i Sveta Trojica). Od 1890. godine pravoslavni Srbi odvojeno vode svoje knjige. Naša vizija je, između ostalog, da način rada u ovom istraživanju primenimo i na druge teme. Kada završimo sa istorijom bečkih Srba, našu bazu podataka proširćemo i na ostalo pravoslavno stanovništvo.

Kakav je odnos Srba prema svojoj sopstvenoj istoriji u Beču i šta o njoj možemo naučiti iz portala?

Bilo bi jako dobro, kada bi svi Srbi bili svesni svog kulturnog nasleđa u Austriji. Nadam se da će im ovaj projekat podići tu svest. Svi,

na primer, znaju ko je bio Vuk Karadžić i to tako i treba da bude. On je jedna veoma važna ličnost. Ali bilo bi lepo da znaju i za ostale ličnosti koje isto imaju ogroman značaj. Nadam se, da će jednog dana i Srbi Bečlije biti svesniji da nije sve počelo 1960, već da zajednička istorija mnogo duže traje. I upravo to predstavlja jedan jako bitan i lep aspekt našeg istraživanja.

Kako je, prema Vašem mišljenju, srpska zajednica u Beču sada organizovana u odnosu na period koji izučavate?

Imam utisak da je u 19. veku srpska zajednica bila jako integrisana u društvo. To, naravno, ima veze i sa brojem ljudi. Moram napomenuti da je broj Srba u Beču tada bio znatno manji u odnosu na sadašnji broj. Lakše je organizovati 2000 ili 5000 ljudi u okviru jednog kulturnog udruženja, nego nekoliko desetina hiljada. Kada pogledamo osnivanje Srpske pravoslavne crkve 1860. godine, onda možemo primetiti da je svega 2000 ljudi različitih profila bilo aktivno. Postojali su srpski horovi, srpske novine i nekoliko udruženja visokog društva. Danas je teško ograničavati takvu vidu javnog života kao tada, jer je tempo života mnogo brži. Kako bi se čovek nečemu mogao posvetiti, potrebno je dosta vremena. Čini mi se da u današnje

„Želimo da pokažemo da zajednička istorija Austrije i Srba nije počela dolaskom gastarbajtera, već da traje mnogo duže”.

vreme postoje inicijative za umrežavanjem i organizovanjem na nekoliko nivoa. Problem, međutim, leži u tome da jedna udruženja ne znaju šta druga rade. Osim te informisanosti, problem je i u koordinaciji. Postoje, naravno, krovne organizacije koje obuhvataju nekoliko manjih, ali mislim da bi koordinacija trebalo da bude u nadležnosti određene matice tj. njenog predstavnika poput atašea za kulturu.

Koju ulogu je srpsko stanovništvo igralo u istoriji Austrije u odnosu na ostale pravoslavne narode?

Zajednička istorija kuće Habsburg sa pra-

NASLEDE „Bilo bi dobro kada bi Srbi bili svesniji svog nasleđa u Beču”

voslavnim Srbima počela je već u 16. veku. Ti odnosi su bili nepostredni, dešavali su se na samoj teritoriji monarhije. Znači, ne radi se samo o zvaničnim odnosima Austrije prema Konstantinopolju (Istanbulu), već o konkretnim, direktnim dodirima. U 17. veku, nakon uspešnih ratova Habsburgovaca protiv Osmanskog carstva, ovaj kontakt je postao još prisniji. Značaj Srba za austrijsku monarhiju bio je veliki. S jedne strane zbog vojne granice, a s druge zbog mnogobrojnih trgovaca koji su donosili robu iz Osmanskog carstva i obrnuto. Ovo je vrlo bitna dimenzija, jer su pravoslavni Srbi u Beču, upravo zahvaljujući ovakvim migracijama, izgradili svoju bazu u Austriji.

Projekat traje do 31.12.2018. Koji su Vam planovi nakog toga?

Nakon toga, moj je zadatak da zainteresujem mlade istoričare za istorijsku geografiju.

Trudiću se da napravimo jedan projekat koji bi bio nastavak sadašnjeg. Geoportal će u januaru 2019. biti otvoren za sve i svako će moći da mu pristupi preko linka: orthodoxes-wien.oew.ac.at. Razmišljamo da povodom toga napravimo mali događaj, kako bismo zvanično objavili početak rada portala. Na jesen ove godine ćemo Zlatan Stojadinović i ja održati predavanje, na kojem ćemo predstaviti dosadašnje rezultate. Moja želja je da jednog dana, na osnovu portala, napravimo i aplikaciju, koja će ljudima omogućiti da idu u potragu za istorijskim ličnostima dok se kreću ulicama Beča.